

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 24/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen, av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och av 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2012 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen, av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och av 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier (RP 89/2012 rd) till finansutskottet för beredning.

Lagmotionerna

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotioner:

- LM 19/2012 rd — Esko Kiviranta /cent: Lag om ändring av 149 a § i mervärdesskattelagen (7.6.2012)
- LM 51/2012 rd — Kaj Turunen /ps m.fl.: Lag om ändring av 3 och 149 a § i mervärdesskattelagen (17.10.2012)

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- specialsakkunnig Tuula Karjalainen, finansministeriet
- chefsjurist Matti Merisalo, Skatteförvaltningen
- chef för samhällsfrågor Mats Nyman, Akava ry
- ledande skatteexpert Tero Honkavaara, Finlands Näringsliv rf
- direktör Terhi Järvikare, Centralhandelskammaren
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- skatteexpert Simo Valtti, Familjeföretagens förbund rf
- ekonomisk expert Helena Pentti, Finlands fackförbunds centralorganisation
- direktör Anna Lundén, Företagarna i Finland rf
- chef för samhällsrelationer Jukka Ihanus, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- chefsekonom Minna Punakallio, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONERNA

Regeringens proposition

Regeringen föreslår ändringar i mervärdesskattesatserna och försäkringspremieskattesatsen i mervärdesskattelagen, 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier.

Normalskattesatsen för mervärdesskatten föreslås bli höjd från 23 till 24 procent. Den skattesats som tillämpas i fråga om livsmedel, foder och restaurang- och cateringtjänster föreslås bli höjd från 13 till 14 procent. Skattesatsen för böcker, prenumerationer på tidningar och tidskrifter, läkemedel, idrottstjänster, persontransporter, inkvarteringstjänster, ersättningar för televisions- och radioverksamhet, kultur- och underhållningsevenemang, en upphovsmans försäljning av konstverk, all import av konstverk samt upphovsrättsersättningar till upphovsrättsorganisationerna föreslås bli höjd från 9 till 10 procent.

Försäkringspremieskatten ska höjas från 23 till 24 procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2013.

Lagmotionerna

LM 19/2012 rd. I lagmotionen föreslås det att 149 a § i mervärdesskattelagen ändras på så sätt att gränsen för skattelättnad höjs från 22 500 till 50 000 euro.

LM 51/2012 rd. Mervärdesskattelagens 3 § föreslås bli ändrad på så sätt att säljaren inte är skattskyldig om omsättningen under räkenskapsperioden är högst 20 000 euro, om säljaren inte utifrån egen anmälan registrerats som skattskyldig.

Dessutom ska 149 a § ändras så att en skattskyldig vars omsättning under räkenskapsperioden överstiger 20 000 euro får en skattelättnad för räkenskapsperioden till ett belopp som närmare beskrivs i motionen. En skattskyldig vars omsättning under räkenskapsperioden är högst 20 000 euro ska få skattelättnad för hela den skatt som redovisas för räkenskapsperioden.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Alla mervärdesskattesatser ska alltså höjas med en procentenhet den 1 januari 2013. En motsvarande höjning föreslås i försäkringspremieskatten, som har brukat tas ut till samma belopp som den allmänna mervärdesskatten. Normalskattesatsen för mervärdesskatt stiger således till 24 procent och de reducerade skattesatserna¹ till 14 och 10 procent. Tillämpningsområ-

det för de reducerade skattesatserna ska förbli oförändrat.

¹ Rådets direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt föreskriver om en gemensam skattebas och uppbyggnad av det gemensamma systemet för mervärdesskatt. Enligt direktivet får medlemsstaterna tillämpa högst två reducerade skattesatser på leveranser av varor i de kategorier som anges i bilagan till direktivet. Procentsatsen för en reducerad skattesats ska vara minst 5 procent.

Ändringarna i mervärdesskattesatserna beräknas leda till att statens skatteinkomster stiger med ca 830 miljoner euro på årsnivå². Det betyder ca 693 miljoner euro 2013. Höjningen av försäkringspremieskatten innebär för sin del en ökning av skatteinkomsterna med ca 30 miljoner euro på årsnivå. Ökningen nästa år blir ca 28 miljoner euro.

Utskottet anser att propositionen är motiverad och har stor inverkan på statsfinanserna. Den ingår som ett led i de nya anpassningsåtgärderna som regeringen avtalade i anknytning till rambeslutet i våras i syfte att få förhållandet mellan statsskulden och totalproduktionen att vända nedåt.

² Höjningen av normalskattesatsen för mervärdesskatt från 23 till 24 procent kommer enligt en statisk uppskattning utifrån 2013 års nivå att innebära en ökning av skatteinkomsterna med ca 575 miljoner per år. För 2013 betyder det en ökning med ca 479 miljoner euro på grund av den två månader långa redovisningsfördröjningen i fråga om mervärdesskatten. Höjningen av mervärdesskattesatsen från 13 till 14 procent på livsmedel, foder och restaurang- och cateringtjänster kommer att innebära en ökning i skatteinkomsterna med ca 170 miljoner per år. Inkomstökningen 2013 kommer att uppgå till ca 142 miljoner euro. En höjning av de reducerade 9-procentiga skattesatserna till 10 procent kommer att innebära ökade skatteinkomster på ca 86 miljoner euro per år, varav ca 72 miljoner euro år 2013.

Även om höjningen leder till något ökade inkomstskillnader kommer höjningarna av de indexreglerade sociala förmånerna att jämna ut den effekten. För att förbättra låginkomsttagarnas köpkraft är det tänkt att en delvis tidigare-lagd indexjustering ska göras i grundtrygghetsförmånerna för 2014 redan den 1 januari 2013. Höjningen ökar statens utgifter med uppskattningsvis 45 miljoner euro 2013.

När både den direkta effekten av de höjda skattesatserna och den indirekta effekten av indexhöjningarna beaktas, kommer de höjda skattesatserna att höja Ginikoefficienten, som beskriver inkomstfördelningen, med så lite som 0,01 procentenheter. Uppskattningen bygger på kalkyler som gjorts av statens ekonomiska forskningscentral.

Lagmotionerna

Utskottet föreslår att lagmotionerna förkastas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar och

förkastar lagmotionerna LM 19/2012 rd och LM 51/2012 rd.

FiUB 24/2012 rd — RP 89/2012 rd

Helsingfors den 6 november 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Pentti Kettunen /saf
medl. Leena Harkimo /saml
Pertti Hemmilä /saml
Jouko Jääskeläinen /kd
Timo Kalli /cent
Sampsa Kataja /saml
Anneli Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /cent
Mika Lintilä /cent
Markku Rossi /cent

Sari Sarkomaa /saml
Jouko Skinnari /sd
Astrid Thors /sv
Kauko Tuupainen /saf
Kari Uotila /vänst
Pia Viitanen /sd
Ville Vähämäki /saf
ers. Johanna Karimäki /gröna
Riitta Myller /sd
Sirpa Paatero /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

RESERVATION 1***Motivering*****Höjningen av mervärdesskatten**

Vi Sannfinländare kan inte godkänna regeringens beslut att höja alla moms satser med en procentenhet. Det slår allra hårdast mot låginkomsttagarna eftersom priset på nödvändigheter som mat, läkemedel och boende stiger. Så sent som strax före valet motsatte sig vänsterpartierna unisont en höjning av dessa plattskatter som drabbar utsatta.

Vi ber att få påpeka att en höjning av moms en också försämrar vår exportsektors konkurrenskraft, då den oundvikligen driver upp inflationen. En försämrad köpkraft åter skapar tryck på löneökningar under nästa avtalsrunda och den höjning i kostnadsnivån detta leder till tar givetvis på den finländska exportsektorns konkurrenskraft. Enligt analysen gjord av statens ekonomiska forskningscentral kommer momshöjningen att försvaga BNP med 0,4 procent och sysselsättningen med ca 15 000 personer. Höjningen kommer alltså helt klart att leda till försämringar för företagsverksamhet och sysselsättning.

Höjning av den nedre gränsen för momspliktig affärsverksamhet

Vi sannfinländare bekymrar oss för sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten i Finland. Vi anser att staten bör satsa mer på att stödja till-

växt bland små och medelstora företag eftersom alla nya arbetstillfällen under de tio senaste åren i praktiken har uppkommit inom SMF-sektorn, i synnerhet inom småföretag med mindre än fem anställda. I vårt tillväxtpaket ingår som ett viktigt element att momslettnad ska införas i form av en höjning av den nedre gränsen för momsplikt.

Att höja den nedre gränsen för momspliktig affärsverksamhet är ett effektivt sätt att motverka svart ekonomi och uppmuntra till företagsamhet. Då förbättras framför allt de små företagens lönsamhet och möjligheter att sysselsätta. Det är bäst lämpat för affärsverksamhet inom service där det inte nästan alls finns möjligheter till momsavdrag för förvärv. Dessutom sjunker tröskeln för att bli företagare betydligt och då ökar antalet småföretagare. Vidare redovisar företagarna i större utsträckning sina inkomster i beskattningen eftersom det inte är någon idé längre att göra små jobb svart. Det betyder att aktörerna inom svart ekonomi effektivt minskar samtidigt som övriga skatteinkomster ökar.

Förslag

Vi föreslår

*att lagförslag 1 godkänns med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**) och*

att lagförslag 2 och 3 förkastas.

*Reservationens ändringsförslag***1.****Lag****om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) 3 § 1 mom. och 149 a § 1 och 2 mom.,
av dem 3 § 1 mom. och 149 a § 2 mom. sådana de lyder i lag 1301/2003 och 149 a § 1 mom. sådant
det lyder i lag 1161/2004, som följer:

Verksamhet i liten skala

3 § (Ny)

Säljaren är inte skattskyldig om räkenskapsperiodens omsättning är högst 20 000 euro, såvida säljaren inte på egen anmälan har registrerats som skattskyldig.

84, 85, 85 a och 85 b §
(Utesl.)

149 a § (Ny)

En skattskyldig för vilken räkenskapsperiodens omsättning (i formeln omsättning) överstiger 20 000 euro får en lättnad i den skatt som ska

redovisas för räkenskapsperioden (i formeln skatt) så att lättnadens storlek bestäms enligt följande:

(omsättning — 20 000) x skatt

skatt

20 000

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i FiUB)

Helsingfors den 6 november 2012

Pentti Kettunen /saf
Kauko Tuupainen /saf
Ville Vähämäki /saf

RESERVATION 2

Motivering

Vi i Centern godkänner inte den föreslagna skattehöjningen på mat, läkemedel och andra produkter som omfattas av den reducerade momsatsen. Vi föreslår att skattesatserna förblir 9 och 13 procent. Skattehöjningar på nödvändighetsvaror som mat och läkemedel drabbar framför allt låginkomsttagare proportionellt sett hårdare, eftersom en stor del av deras konsumtion gäller att skaffa produkter som är nödvändiga för att de ska kunna leva.

På initiativ av Centern beslutade regeringen i augusti 2009 sänka matmomsen från 17 till 12 procent i oktober samma år. Till följd av att normalskattesatsen höjdes med en procentenhet blev matmomsen 13 procentenheter.

Enligt en undersökning gjord av Konsumentforskningscentralen blev livsmedlen i genomsnitt 5,7 procent billigare genast efter sänkningen i oktober 2009 jämfört med en månad tidigare. Våren 2011 märktes ungefär en tredjedel av effekterna av sänkningen av matmomsen fortfarande i priserna, även om råvarupriserna på världsmarknaden och hos oss hade stigit markant. Utan den sänkta matmomsen hade matkor-

gen varit dyrare för konsumenterna än vad den nu är.

I stället för att strama åt skatten på de här nödvändighetsvarorna är vi redo att höja normalskattesatsen för momsen med två procentenheter i stället för med en, till skillnad från regeringens förslag. Normalskattesatsen för momsen blir då 25 procent. Med vårt förslag siktar vi på att effekterna av momsen fördelas rättvist.

Om de reducerade momssatserna bibehålls som de är minskar skatteinkomsterna med ca 230 miljoner euro jämfört med propositionen. Om normalskattesatsen för momsen höjs till 25 procent ökar skatteintäkterna däremot med ca 550 miljoner euro jämfört med propositionen. Våra förslag ökar alltså statens skatteintäkter med ungefär 320 miljoner euro.

Förslag

Vi föreslår

*att lagförslag 1 och 3 godkänns med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**) och*

att lagförslag 2 förkastas.

Reservationens ändringsförslag**1.****Lag****om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) 84 § (*utesl.*) och 85 b §,

av dem 84 § (*utesl.*) och 85 b § sådana de lyder i lag 1780/2009 (*utesl.*), som följer:

84 §
I skatt ska betalas 25 procent av skattegrunden, om inte något annat anges i 85 eller 85 a §.

85 och 85 a §
(Utesl.)

85 b §
Med avvikelse från 85 och 85 a § ska i skatt betalas 25 procent av skattegrunden av sådana förpackningar och transportförodenheter som berättigar till ersättning vid återsändande.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i FiUB)

3.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966) 3 §, sådan den lyder i lag 1782/2009, som följer:

3 §
Skattebeloppet utgör 25 procent av försäkringspremier utan skatt.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i FiUB)

Helsingfors den 6 november 2012

Mika Lintilä /cent
Timo Kalli /cent

Esko Kiviranta /cent
Eero Reijonen /cent